

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

УДК 339.922

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

Марина Савченко¹; Вєга Кулявець²; Юлія Бурлак¹

¹Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Вінниця, Україна

²Департамент міжнародного співробітництва та регіонального розвитку
Вінницької обласної державної адміністрації, Вінниця, Україна

Резюме. Розглянуто теоретичні засади розвитку міжнародної економічної інтеграції. Проаналізовано особливості процесу економічної інтеграції в Північній Америці на шляху створення зони вільної торгівлі між США, Канадою та Мексикою. Проведено структурний аналіз вільної економічної зони НАФТА та визначено подальші перспективи розвитку відносин північноамериканських країн з Україною в умовах інтеграції в світову економіку.

Для досягнення мети та вирішення завдань статті використано такі методи наукового дослідження: системний структурний аналіз економічних процесів, метод кількісних та якісних порівнянь, регресійний аналіз. Науковою новизною отриманих результатів є дослідження перспектив торговельно-економічного співробітництва України і країн Північної Америки.

У результаті дослідження встановлено, що глобальні виклики перешкоджають розвитку торговельно-економічного співробітництва між країнами. Для України, яка зазнала впливу геополітичних викликів, розвиток партнерства з країнами Північної Америки, визнаними лідерами світової економіки, є важливим для реалізації національних інтересів та захисту державного суверенітету.

Для визначення причин нестабільності зростання обсягів експорту до країн Північної Америки проведено кореляційно-регресійний аналіз та визначено ступінь залежності обсягу експорту від зміни валового внутрішнього продукту. Результати регресійного аналізу підтвердили гіпотезу щодо помітної залежності ВВП України та вітчизняного експорту до країн НАФТА. Визначено рівняння регресії, згідно з яким для формування перспектив торговельно-економічного співробітництва країн НАФТА та України зроблено прогноз обсягів експорту з України до країн Північної Америки за допомогою методу аналізу часових рядів.

Визначено, що Угода США – Мексика – Канада (ЮСМКА) принципово не відрізняється від попередньої, але вона може створити нові можливості, наприклад, для робітників і фермерів у США, а також нові труднощі для Канади та Мексики. Ця угода посилює стандарти праці та захист прав інтелектуальної власності, особливо в Мексиці, що, ймовірно, знижуватиме привабливість мексиканської економіки для іноземних інвесторів, що, скоріше за все, зменшить американські інвестиції в Мексику. Таким чином, для Канади та Мексики очікується, що вони отримають меншу вигоду від ЮСМКА для своєї економіки, ніж Сполучені Штати.

Ключові слова: міжнародна економічна інтеграція, торговельні угоди, інтеграційні об'єднання, зони вільної торгівлі, НАФТА, USMCA.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.01.187

Отримано 11.12.2021

UDC 339.922

PROBLEMS AND PROSPECTS OF UKRAINE'S ECONOMIC COOPERATION WITH THE COUNTRIES OF THE NORTH AMERICAN FREE TRADE ZONE

Maryna Savchenko¹; Viegia Kulyavets²; Yuliia Burlak¹

¹Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine

²Department of International Cooperation and Regional Development of Vinnytsia Regional State Administration, Vinnytsia, Ukraine

Summary. *The paper considers the theoretical foundations of international economic integration. There were certain features of process of economic integration in North America on the way of creation of free trade zone between the USA, Canada, and Mexico. The structural analysis of NAFTA and certain further prospects of development of relations of the North American countries was also conducted with Ukraine in the conditions of integration in a world economy.*

The methods of scientific research that were used to achieve the goal and to solve the tasks of the article are the following: systematic structural analysis of economic processes, the method of quantitative and qualitative comparisons, regression analysis. The scientific novelty of the obtained results is the study of the prospects of trade and economic cooperation between Ukraine and North America.

As a result of the study, it was determined that global challenges hinder the development of trade and economic cooperation between countries. For Ukraine, which has been influenced by geopolitical challenges, the development of partnership with the countries of North America, recognized global economy leaders, is essential in terms of realizing national interests and defending state sovereignty.

To determine the reasons for the instability of export growth to North America, the article conducted a correlation-regression analysis and determined the degree of dependence of exports on changes in gross domestic product. The results of the regression analysis confirmed the hypothesis of a significant dependence of Ukraine's GDP and domestic exports to NAFTA countries. The regression equation is determined, according to which to forecast the prospects of trade and economic cooperation between NAFTA and Ukraine, a forecast of exports from Ukraine to North America using the method of time series analysis.

It was determined that the United States-Mexico-Canada Agreement (USMCA) is not fundamentally different from the previous one, but it can create new opportunities, for example, for workers and farmers in the United States, and new difficulties for Canada and Mexico. This agreement tightens labor standards and protection of intellectual property rights, especially in Mexico, thus, probably decreasing the attractiveness of Mexican economy to foreign investors, that is likely to reduce the U.S. investment in Mexico. Thus, Canada and Mexico are expected to receive less benefit from the USMCA for their economies than the United States.

Key words: *international economic integration, trade agreements, integration associations, free trade areas, NAFTA, USMCA.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.01.187

Received 11.12.2021

Постановка проблеми. Головною особливістю розвитку сучасного світового господарства є швидко прогресуюча глобалізація, яку неможливо зупинити. Вона проявляється у найрізноманітніших аспектах нашого життя, починаючи від економіки та політики, закінчуючи культурою та впливом на навколишнє середовище. Останнім часом економічний вимір глобалізації включає в себе зростання міжнародних потоків товарів та послуг, капіталу та інформації, а також зростаючу мобільність трудових ресурсів. Глобалізаційні процеси підсилюють міжнародну конкуренцію, що вимагає відповідальності держав за формування ефективної внутрішньої та зовнішньої політики, яка б забезпечувала реалізацію конкурентних переваг країни. Це і є передумовами розвитку міжнародної економічної інтеграції – закономірного наслідку динаміки міждержавних відносин в умовах глобалізації.

Таким чином, актуальність теми зумовлюється необхідністю проведення структурного аналізу вільної економічної зони НАФТА та визначення подальших перспектив розвитку відносин північноамериканських країн в умовах інтеграції в світову економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти й тенденції розвитку ринку послуг досліджуються як і у світовій, так і вітчизняній науковій літературі. Вагомий внесок у вивчення та розвиток цієї галузі знань зроблено такими зарубіжними вченими, як Б. Баласа, Дж. Вайнер, Дж. Пелкманс, Д. Сван та іншими. Серед вітчизняних дослідників можна виділити праці таких вчених, як В. Новицький, Ю. Козак, В. Ковалевський, М. Максимова та ряду інших.

Мета статті. Дослідження інтеграційного об'єднання НАФТА, оцінювання його рівня розвитку торговельно-економічних відносин з Україною за допомогою економіко-математичного моделювання та розроблення стратегічних напрямків їх поглиблення.

Виклад основного матеріалу. Інтеграційний процес у Північній Америці розвивається в умовах поступового зближення національних економік США, Канади і Мексики. Особливістю даного процесу є те, що його передумови створювалися приватним капіталом ТНК переважно США, які досить активно проникали як у канадську, так і мексиканську економіку. Варто зазначити, що торговельно-економічні відносини Мексики і Канади сильно поступаються за глибиною і масштабами канадо-американським і мексико-американським економічним зв'язкам.

НАФТА – це комплексна угода про зону вільної торгівлі, що складається з трьох самостійних двосторонніх угод між США і Канадою, між США і Мексикою, між Мексикою і Канадою. Перша угода вступила в дію 1 січня 1989 р., дві останні угоди діють з 1 січня 1994 р. у рамках НАФТА на міждержавному або макrorівні. На сьогодні НАФТА є найбільшою в світі зоною вільної торгівлі, що охоплює 450 млн осіб.

У результаті об'єднання трьох держав, НАФТА збільшила торгівлю за рахунок усунення всіх тарифів між трьома країнами, а також створила угоди про міжнародні права для бізнес-інвесторів. Це знизило вартість торгівлі та стимулювало зростання інвестицій, особливо для малого бізнесу.

Однією з переваг створення зони вільної торгівлі НАФТА є динамічне зростання зовнішньої торгівлі як експорту, так і імпорту. Динаміка експорту товарів і послуг представлена на рис. 1.

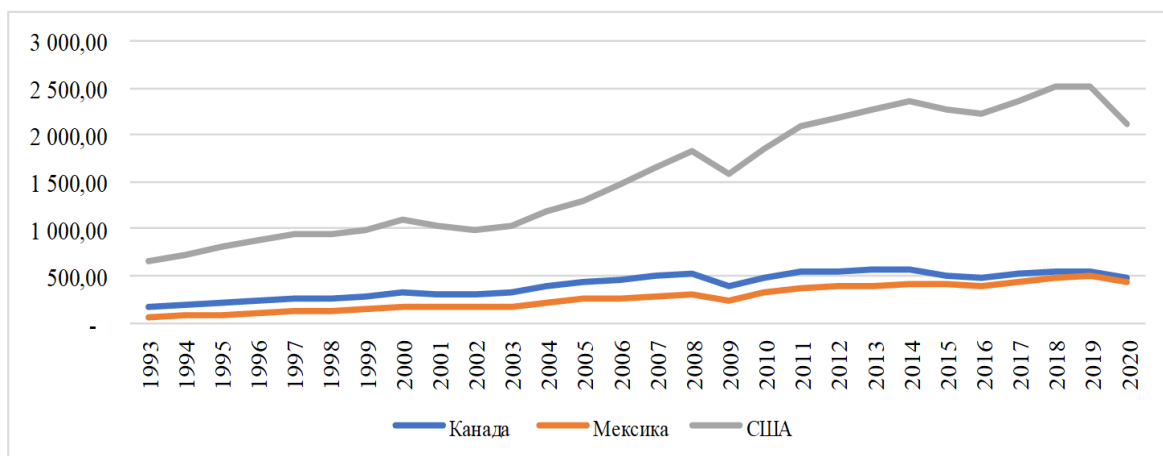

Рисунок 1. Динаміка експорту товарів і послуг НАФТА в 1993–2020 рр., млрд дол. США

Figure 1. Dynamics of exports of goods and services of NAFTA in 1993–2020, billion dollars USA

Джерело: побудовано на основі [3].

За даними рис. 1 бачимо, що найвищі обсяги експорту трьох країн були в 2014 і 2019 роках. Найбільші зниження обсягу експорту спостерігалися у 2008–2009 і у 2014–2016 рр. Загалом, після створення зони вільної торгівлі експорт товарів і послуг країн-членів НАФТА суттєво збільшився: в США – в 3,24 раза, в Канаді – майже у 3 рази та в Мексиці – в 7 разів.

В результаті угоди про зону вільної торгівлі Мексика досягла якісно нового рівня інвестиційної привабливості, оскільки інвестори отримали доступ та деякі пільги для ринків-партнерів країни. Також Мексика завдяки автомобільним гігантам з Японії, Європи та США забезпечує більшу частину потреб в автомобілях для США, Канади та країн Латинської Америки, й посідає 8 місце у світі за кількістю вироблених авто.

Аналізуючи 2020 рік, можна спостерігати зростання експорту товарів та послуг країн-учасниць. Експорт з США склав 2123,41 млрд дол. США, з Канади – 476,04 млрд дол. США, а з Мексики – 431,45 млрд дол. США [3] (рис. 2).

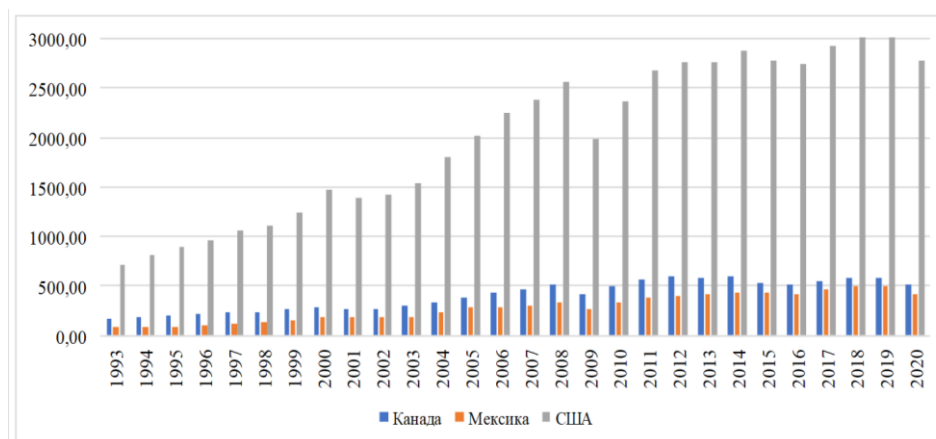

Рисунок 2. Динаміка імпорту товарів і послуг НАФТА в 1993–2020 рр., млрд дол. США

Figure 2. Dynamics of imports of goods and services of NAFTA in 1993–2020, billion dollars USA

Джерело: побудовано на основі [3].

Імпорт товарів і послуг за часи дії угоди теж суттєво зріс. Найбільший імпорт у США, далі йде Канада і Мексика. Імпорт США за період 1993–2020 рр. зріс загалом у 3,8 раза, Канади і Мексики – у 3 та 5 разів відповідно [3].

Географічна структура експорту відображена на рисунку 3.

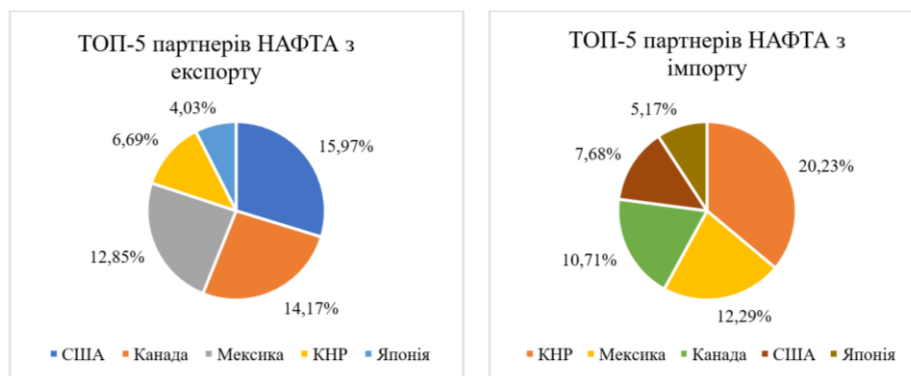

Рисунок 3. Експорт та імпорт НАФТА у 2020 р.

Figure 3. NAFTA Exports and Imports in 2020

Джерело: побудовано на основі [3].

Про масштаби економічного зв'язку США, Канади і Мексики на основі взаємної торгівлі можна судити за даними таблиці 1.

Таблиця 1. Обсяги експорту та імпорту НАФТА між країнами-членами об'єднання у 2001–2020 рр., млрд дол. США

Table 1. Volume of exports and imports of NAFTA between the member countries of the union in 2001–2020, billion dollars USA

Експорт у межах НАФТА	2001	2005	2009	2015	2020
Канада	229,0	305,0	240,7	356,9	343,84
Мексика	139,6	188,1	193,7	311,1	358,69
США	265,2	331,5	333,7	523,2	565,17
Разом	633,9	824,5	768,1	1191,2	1267,7
Імпорт у межах НАФТА	2001	2005	2009	2015	2020
Канада	148,8	192,6	181,7	273,4	263,5
Мексика	118,3	125,1	120,1	203,4	227,02
США	352,9	464,3	405,9	631,8	674,87
Разом	620,0	782,1	707,7	1108,6	1165,39

Джерело: складено на основі [3].

З таблиці 1 бачимо, що в період 2001–2020 рр. обсяг взаємного експорту збільшився з 633,9 млрд. дол. США до 1267,7 млрд. дол. США або майже в 2 рази, а обсяг взаємного імпорту – з 620 млрд дол. США до 1165,39 млрд. дол. США, тобто у 1,9 рази.

Загальна вартість експорту країн-учасниць НАФТА у 2020 р. становила 2115,6 млрд. дол. США, а імпорту – 3072,4 млрд. дол. США. Всього експортувалося 4544 виробів у 231 країну, а імпортувалося – 2355 виробів з 231 країни [3].

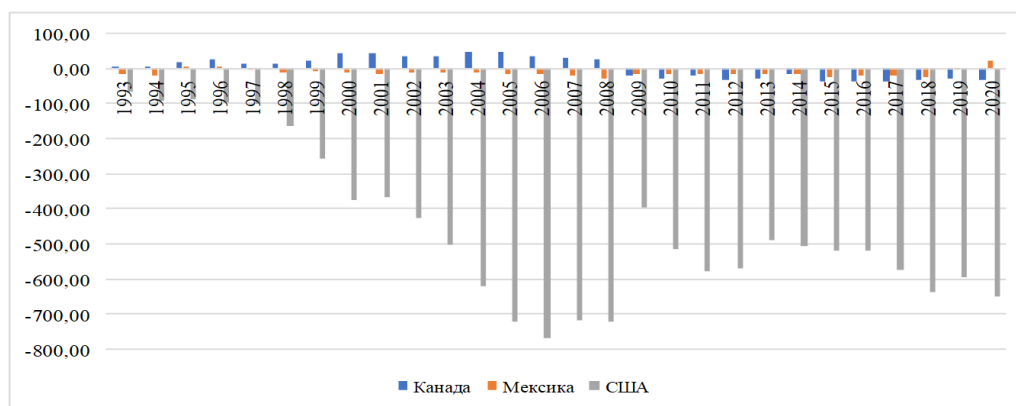

Рисунок 4. Сальдо торгового балансу НАФТА у 1993–2020 рр., млрд дол. США

Figure 4. Trade balance of NAFTA in 1993–2020, billion dollars USA

Джерело: побудовано на основі [3].

Як бачимо з рис. 4, сальдо торговельного балансу було позитивним переважно лише в Канаді. Починаючи з 2009 р., сальдо теж стало негативним, у період, коли відбулася величезна світова криза. А в таких країнах, як США і Мексика, цей показник майже протягом усього часу існування зони вільної торгівлі був негативним, що свідчить про переважання імпорту над експортом, тобто про залежність національних економік від зовнішніх постачальників.

Для визначення перспектив співробітництва країн НАФТА і України варто проаналізувати стан їх торговельно-економічних відносин.

Відповідно до експортної стратегії України, взаємодія з США здійснюється в рамках оновлених пріоритетів американо-українського співробітництва (дорожньої карти) або так званою Хартією стратегічного партнерства США – Україна (2021 р.). Торговельні відносини з Канадою вийшли на наступний рівень після підписання та набуття чинності Угоди про Зону вільної торгівлі (ЗВТ) України з Канадою з 01.08.2017 р.

Значний вплив на розвиток відносин між Україною і країнами Північної Америки має торговельна політика країн. Відсутність угоди про вільну торгівлю із США наразі компенсується Загальною системою преференцій США – GSP (Generalized..., 2017), яка підвищує економічне зростання в країнах, що розвиваються. Преференції програми GSP дозволяють безмитно ввозити понад 3500 видів продукції з України до США. У рамках GSP вартість експортованих товарів з України до США у 2012–2016 рр. становила від 26 до 70 млн дол.

Відповідно до положень Угоди про вільну торгівлю Канада зняла 98% мит на українські товари. Україна також зможе постачати до Канади визначені експортні позиції сільськогосподарської продукції за ставкою 0%, але лише в рамках заздалегідь визначених цін.

Україна зі свого боку скасувала імпорتنі мита на 72% товарів з Канади. Ввізні мита на сільськогосподарські та промислові товари для Канади також скасовано, але з перехідними періодами в 3, 5 та 7 років. Для мороженої свинини та сала Україною встановлено відповідні квоти.

Триває робота над розширенням Угоди на сферу послуг та інвестицій. Затверджені урядом преференції в рамках Угоди про вільну торгівлю допоможуть Україні регулювати торговельний баланс з Канадою, оскільки вартість експорту України до Канади втричі менша за її імпорт.

У цьому контексті ще цікавішим стає аналіз структури торгівлі та торговельної політики України у її відносинах з країнами Північної Америки.

Для аналізу торговельно-економічного співробітництва України з країнами Північної Америки потрібно проаналізувати динаміку та структуру торговельних потоків між країнами (табл. 2).

США посідають 7 місце за вартістю зовнішньої торгівлі України з країнами світу з часткою 3,8% загальної вартості, Канада – 44 місце (0,3% від загальної вартості) [1].

Таблиця 2. Географічна структура експорту та імпорту товарів України з країнами Північної Америки за 2015–2020 рр., тис. дол. США

Table 2. Geographical structure of exports and imports of goods from Ukraine to North America in 2015–2020, in thousands of US dollars

Показники	Рік					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Експорт товарів						
Канада	30160,6	28890,3	50387,0	78145,3	85510,4	81272,78
% до заг.	0,08	0,08	0,12	0,17	0,17	0,17
США	481845,9	426555	828136,7	1111359,4	978635,3	983942,0
% до заг.	1,26	1,17	1,91	2,35	1,96	2,00
Усього	38127150	36361711	43264736,0	47334987,0	50054605,8	49191824,5
Імпорт товарів						
Канада	206288,6	217309,2	299196,1	333087,2	194734,0	201359,00
% до заг.	0,55	0,55	0,60	0,58	0,32	0,37
США	1480699	1687886	2524641,3	2962372,5	3284435,8	3068698,23
% до заг.	3,95	4,30	5,09	5,18	5,40	5,65
Всього	37516443	39249797	49607173,9	57187578,0	60800173,1	54336136,68

Джерело: [1].

Характеризуючи тренд торговельного товарного обігу, варто зазначити, що за останні шість років найгірші показники спостерігалися в 2015–2016 рр. як закономірний наслідок геополітичної кризи в країні. Проте очевидною є позитивна тенденція до відновлення обсягів експорту.

Товарна структура торгівлі України з країнами Північної Америки за останні шість років якісно не змінилася. У структурі експорту України до США переважали чорні метали (64%), машини (4,5%), молочні продукти, мед (4,3%), жири та олії (2,2%); та до Канади – недорогочінні метали (17%), машини (13%), овочеві продукти (11%), транспортні засоби (9%), молочні продукти, мед (6%), лісоматеріали (4%) [1].

У товарній структурі імпорту в Україну переважала продукція з високою доданою вартістю: зі США – поставки мінерального палива (25%), техніки (23%), автотранспорту (19%), насіння (4,4%), фармацевтична продукція (3,6%), а також мінеральне паливо (68%), фармацевтична продукція (8%), рибна продукція (5%), автотранспорт (3%) з Канади [1].

Вивчаючи торгівлю послугами, слід зазначити, що лідируючі позиції зайняли ІТ, послуги з переробки матеріальних ресурсів, транспортно-ділові послуги, ремонтно-технічне обслуговування. Серед імпортних послуг домінують фінансові, професійні, консалтингові, транспортні, туристичні та ІТ-послуги [1].

Важливою частиною торговельно-економічної взаємодії є двостороннє інвестування в перспективні проекти чи галузі економік. Розвинені країни США і Канада вкладають свої кошти і сприяють розвитку української економіки.

За умов збільшення обсягів грошових і товарних потоків між Україною та країнами північноамериканського регіону варто виокремити та розвивати співробітництво в найперспективніших галузях економіки (табл. 3).

Таблиця 3. Перспективні сектори співробітництва України з країнами Північної Америки

Table 3. Promising sectors of Ukraine's cooperation with North America

Сектор	Перспективи	Компанії, які вже співпрацюють в секторі
Авіа-космічний	Постачання двигунів PW150A для нового транспортного літака Ан-132, північноамериканськими компаніями; Створення стартового комплексу для космічних запусків у канадській провінції Нова Шотландія; Розроблення та виготовлення ракетносія, який може бути використаним компанією «Орбітал» для реалізації своїх проєктів щодо ракетносія «Антарес»	ДП «Антонов» з Pratt & Whitney, Esterline, CMC Electronics, IMP Aerospace, L3 Wescam; Maritime Launch Service з ДП «Конструкторське бюро «Південне»
Енергетичний	Створення централізованого сховища для відпрацьованого ядерного палива за технологією компанії «Holtec»; залучення досвіду щодо ліцензування атомної галузі, розвідки та видобування урану й виведення з експлуатації уранових рудників	П «НАЕК «Енергоатом» та «Westinghouse», АТ «ТВЕЛ»; ПАТ «Центренерго» з Xcoal Energy & RESOURCES, Merrill Lynch, Pierce, Fenner & Smith Incorporated
Машинобудівний	Будівництво зернового терміналу в морському торговельному порту «Південний»; масштабний інвестиційний проєкт в Україні з виробництва залізничних вагонів; будівництво виробничо-перевантажувального комплексу в Миколаївській області	General Electric з ПАТ «Укрзалізницею» та ДП «Антонов»; Cargill; The Greenbrier Companies, Bunge
ІТ сектор	Інвестиції фонду Western NIS Enterprise Fund (WNISEF) у розмірі від 5 до 10 млн. дол. в українські ІТ-стартапи; придбання та легалізація користування програмного забезпечення для урядових структур	Hire Ukrainians Software, WebPaxGroup, Waverlay, ZOIZ, Hideez, Petcube, Sixa, eTachki, Rallyware
Аграрний	Експорт «органічної» продукції, попит на яку на американському ринку постійно зростає; просування продуктів українських торгових марок в американські мережі супермаркетів «ShopRite», «Walmart»	«Чумак», «Ічня», «Верес», «Торчин Продукт», «Світоч», «Екород», «Т Престиж»

Джерело: [1].

У відносинах зі Сполученими Штатами переважає реалізація проектів в авіакосмічній, машинобудівній, енергетичній галузі та ІТ-секторі. А в рамках канадсько-українського співробітництва взагалі створена програма підтримки експорту до Канади U CAN Export, за якою пріоритетними мають стати п'ять секторів: ІТ-послуги, одяг, взуття, меблі, шоколад та кондитерські вироби.

Проте поряд із перспективами слід врахувати наявні загрози виходу на певні ринки країн Північної Америки. Співпрацюючи в авіакосмічному секторі, варто пам'ятати, що неможливо конкурувати на американському ринку з компанією Boeing, тож варто сконцентруватися на сегменті регіональних пасажирських літаків, хоча й тут існує конкуренція з боку канадської компанії Bombardier. Тож на даний момент доцільно зосередити увагу на експорті моделі Ан-132 та співпраці в космічному секторі.

Не менше проблемних питань існує при експорті продукції агропромислового комплексу, адже як США, так і Канада активно експортують сільськогосподарську продукцію на світові ринки. Аграрний ринок північноамериканських країн залишається доволі закритим та важкодоступним для українських товаровиробників, зокрема з огляду на складні процедури виходу на них. Крім того, це пов'язано з такими факторами, як високі транспортні видатки, обов'язкове ліцензування та наявність обмежень щодо ввезення окремих видів продукції, наявність широкого спектру державної підтримки місцевих сільгоспвиробників, включаючи прямі дотації місцевим виробникам з боку уряду, а також фактичну тотожність номенклатури сільськогосподарської продукції, зокрема зернової групи. Вихід на ринки з продукцією молочної та м'ясної груп буде складним по причині високих вимог до сертифікації продукції. Тож перспективним вбачається експортування органічної продукції.

Отже, українським компаніям перш за все слід шукати вільні ніші на ринках та фінансувати просування власної продукції на північноамериканських ринках задля отримання позитивного результату.

Для визначення причин нестабільності зростання обсягів експорту до країн Північної Америки доцільно провести кореляційно-регресійний аналіз і визначити ступінь залежності, з'ясувати, чи залежить він від зміни індексу валового внутрішнього продукту. З одного боку, експорт країни є безпосередньою складовою ВВП і сукупного попиту, тому зростання експорту прямо відображається на показниках економічного зростання. З іншого боку, сама спроможність знайти покупця за кордоном є об'єктивною оцінкою стану справ у економіці країни і тому відображає передумови зростання економіки країни, її конкурентоспроможність на міжнародному ринку, а саме забезпеченість ресурсами та здатністю ефективно їх використовувати. Аналіз динаміки експорту та національного виробництва представлений у таблиці 4.

Коефіцієнт кореляції (r) для часового ряду в шістнадцять років становить 0,544. Коефіцієнт кореляції більше 0, тому є високий ступінь прямого лінійного взаємозв'язку між зростанням експортних ставок до країн Північної Америки і збільшенням індексу ВВП. Оскільки значення коефіцієнта кореляції знаходиться в межах $0,5 \leq r \leq 0,7$, зв'язок між цими індексами можна охарактеризувати як помітний.

Таблиця 4. Експорт до країн НАФТА та ВВП України за 2005–2020 рр., млн дол. США

Table 4. Exports to NAFTA countries and GDP of Ukraine for 2005–2020, million USA dollars

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Експорт	1046,6	1324,2	1153,5	2093,2	312,3	885,5	2097	1990,8
ВВП	86142	107753	142719	179992	117228	136419	163160	175781
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Експорт	1782,9	1516,2	1249,4	1190,2	1013,1	1345,07	1193,12	1134,70
ВВП	183310	131805	90615	93270	45957	130902	15393	155393

Джерело: [3].

Поряд з кореляційним аналізом ще одним інструментом вивчення залежностей є регресійний аналіз. Для цього використаємо MS Excel (рис. 5).

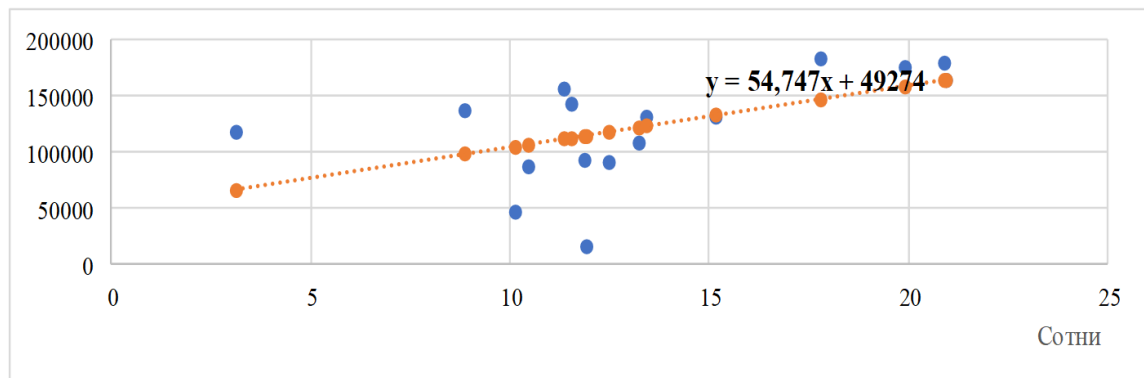

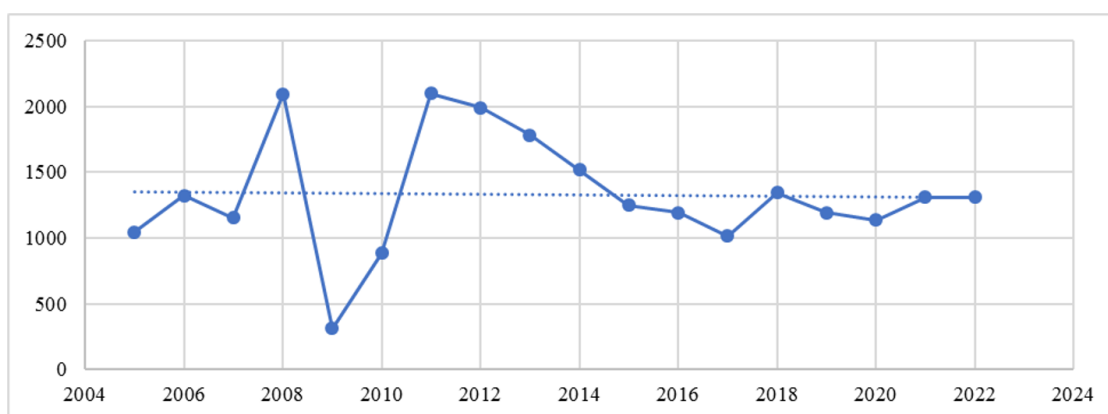
Рисунок 5. Регресійна залежність експорту України до НАФТА і ВВП у 2005–2020 рр.

Figure 5. Regression dependence of Ukraine's exports to NAFTA and GDP in 2005–2020

Джерело: розраховано автором.

Рівняння регресії має бути таким: $y = 54,747x + 49274$ (рис. 3.1); де X – вартість експорту, а Y – вартість ВВП. Це рівняння показує, наскільки зросте вартість ВВП, якщо експорт України до країн Північної Америки збільшиться на 1 мільйон доларів США. Коефіцієнт детермінації становить 0,29, отже результативний показник (ВВП) залежить від експорту на 29%, а на 71% від інших факторів. Характер зростання тренду експорту України є позитивним протягом усього періоду, що аналізується.

Для формування перспектив торговельно-економічного співробітництва країн НАФТА та України потрібно зробити прогноз обсягів експорту з України до країн Північної Америки за допомогою методу аналізу часових рядів. Прогноз експорту з України до північноамериканських країн на 2021 р. складає 1308,2 млн дол., на 2022 р. – 1310,3 млн дол.

*дані згідно прогнозу

Рисунок 6. Лінія тренду експорту України до країн Північної Америки за 2005–2022* рр.

Figure 6. The trend line of Ukraine's exports to North America in 2005–2021*

Джерело: розраховано автором.

Результати проведеного аналізу динаміки та структури торговельно-економічного співробітництва між Україною та країнами Північної Америки виявили позитивну тенденцію до збільшення обсягів торговельних потоків та прямих інвестицій, що свідчить про перспективність північноамериканського вектору взаємодії. Проте через підвищений рівень залежності українського експорту від економічного зростання, ресурси для якого поступово вичерпуються, існує загроза зменшення обсягів торгових потоків, а, отже, й фінансових надходжень до країни. Тому на даному етапі слід шукати шляхи ефективного застосування інструментів зменшення впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на обсяги зовнішньої торгівлі та диверсифікації структури експорту через співпрацю в нових перспективних секторах економіки.

Висновки. Зовнішня торгівля країн-членів НАФТА розвивається помірними темпами, але протягом останніх десяти років має негативне сальдо торговельного балансу. Обсяги зовнішньої торгівлі товарами та послугами як експорту, так і імпорту поступово зростають, що відповідає загальносвітовій тенденції посилення взаємодії країн.

30 листопада 2018 р. відбулося підписання нової Угоди між США, Канадою і Мексикою. Вона отримала назву USMCA – Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada. Це результат переговорів, які велися більше року про перегляд НАФТА за ініціативи Дональда Трампа. Під час переговорного процесу щодо перегляду НАФТА було проаналізовано більше 30-и тем, серед яких умови торгівлі, доступ на ринки, інтелектуальна власність, прикордонна та електронна торгівля, правила походження товарів, с/г, санітарні заходи, взаємовідносини у сфері протидії корупції, державні закупівлі, фінансові послуги, текстильна промисловість, одяг.

У результаті підписання нової Північноамериканської зони вільної торгівлі усі три країни-учасниці стали бенефіціарами угоди. Як заявив президент США Дональд Трамп, USMCA – угода для всіх трьох країн, яка виправляє багато недоліків і помилок НАФТА, широко відкриває ринки для фермерів і промисловців, знижує бар'єри на шляху американських товарів і об'єднує три великі нації в конкурентній боротьбі з рештою світу [2].

Conclusions. NAFTA member countries' foreign trade has been growing at a moderate pace, but has had a negative trade balance over the last ten years. The volume of foreign trade in goods and services, both exports and imports, is gradually growing, which is in line with the global trend of increasing cooperation between the world.

On November 30, 2018, a new Agreement was signed between the United States, Canada, Mexico. It was named USMCA – Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada. This is the result of negotiations that have been going on for more than a year on the review of NAFTA at the initiative of Donald Trump. During the NAFTA review process, more than 30 topics were analyzed, including trade conditions, market access, intellectual property, border and e-commerce, rules of origin, agriculture, sanitation, anti-corruption relations, government procurement, financial services, textile industry, clothing.

As a result of the signing of the new North American Free Trade Area, all three member states became beneficiaries of the agreement. According to US President Donald Trump, the USMCA is an agreement for all three countries that corrects many of NAFTA's shortcomings and mistakes, opens markets to farmers and industrialists, lowers barriers to American goods and unites the three great nations in a competitive fighting the rest of the world.

Список використаної літератури

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Дата звернення: 29.11.2021).
2. Official website of North American Free Trade Agreement. URL: <http://www.НАФТАnow.org> (Last accessed: 29.11.2021).
3. Official website of the World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org> (Last accessed: 30.11.2021).
4. The General Agreement on Tariffs and Trade. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_264 (Last accessed: 30.11.2021).

References

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Last accessed: 29.11.2021).
2. Official website of North American Free Trade Agreement. URL: <http://www.НАФТАnow.org> (Last accessed 29.11.2021).
3. Official website of the World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org> (Last accessed: 30.11.2021).
4. The General Agreement on Tariffs and Trade. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_264 (Last accessed: 30.11.2021).